

015688

Приватне акціонерне товариство
«Вищий навчальний заклад
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

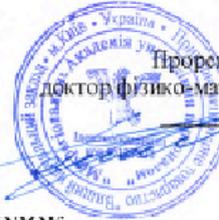

The Private Joint-Stock Company
«Higher Education Institution
«Interregional
Academy
of Personnel Management»

Україна, 03039, Київ-39, вул. Фрометівська, 2,
Тел. +38 (044) 490-95-00, maup.com.ua
e-mail: iapm@iapm.edu.ua

2, Frometivska Str., 03039 Kyiv, Ukraine,
Tel. +38 (044) 490-95-00, maup.com.ua
e-mail: iapm@iapm.edu.ua

“ _____ ” 20 _____ № _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор ПрАТ «ВНЗ «МАУП»,
доктор фізико-математичних наук, професор
Сергій Храпатий

30 червня 2021 року

ВИСНОВОК

Міжрегіональної Академії управління персоналом щодо дисертаційного дослідження Британської Олени Володимирівни за темою «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право». Тему дисертації затверджено Вченою радою ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» 26 вересня 2018 р. (протокол № 9).

ВИТЯГ

з протоколу засідання розширеного міжкафедрального семінару кафедр правоохоронної та антикорупційної діяльності; національної безпеки; адміністративного, фінансового та банківського права; теорії держави і права та конституційного права; цивільно-правових дисциплін та міжнародного права; господарського та трудового права Міжрегіональної Академії управління персоналом від 30 червня 2021 р.

Присутні: з кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності:

завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Заросило В.О.;
заступник завідувача кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Леоненко І.В.;
професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Кислий А.М.;
професор кафедри, доктор юридичних наук, доцент Капля О.М.;
професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Богатирьов І.Г.;
професор кафедри, доктор юридичних наук Ігнатюк О.В.;
професор кафедри, доктор юридичних наук Іскендеров Ельчин Фіздове огля;
професор кафедри, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Козаченко О.І.;
професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Севрук Ю.Г.;

з кафедри національної безпеки:

завідувач кафедри, доктор юридичних наук, доцент Гордієнко С.Г.;
професор кафедри, кандидат юридичних наук Колос О.В.;
професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Стрельбицький М.П.;
професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Стрельбицька Л.М.;
професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Тимошенко Ю.П.;
професор кафедри, кандидат юридичних наук Бондаренко О.Г.;

з кафедри адміністративного, фінансового та банківського права:

завідувач кафедри, доктор юридичних наук, доцент Муравйов К.В.;
заступник завідувача кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Бортник В.А.;

з кафедри теорії держави і права та конституційного права:

професор кафедри, кандидат філософських наук Медвідь Ф.М.;
професор кафедри, доктор юридичних наук Векляч В.О.;

МАУП

доцент кафедри, доктор юридичних наук Михайлик О.Г.;

з кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права:

завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Минюк Д.І.;

доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Алієва-Барановська В.М.;

доцент кафедри, кандидат юридичних наук Басова І.С.;

доцент кафедри, кандидат юридичних наук Чуєнко В.І.

кафедри господарського та трудового права:

завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Юлдашев О.Х.;

професор кафедри, доктор юридичних наук Швець В.О.

Запрошені доктори юридичних наук зі спеціальності:

Берзін П.С., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Никифорчук Д.Й., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ;

Осадчий В.І., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правосуддя Юридичного факультету Інституту управління, технологій і права Державного університету інфраструктури та технологій;

Дорохіна Ю.А., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри спеціально-правових дисциплін Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;

Чорноус Ю.М., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ.

Були присутні 19 докторів та 12 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Британської Олени Володимирівни за темою «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Слухали:

Аспірантку Британську Олену Володимирівну про результати дисертаційного дослідження. У своїй доповіді нею було обґрунтовано актуальність і ступінь дослідження обраної теми, її зв'язок з науковими програмами, планами й темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методологію дослідження, його емпіричну базу, розкрито наукову новизну роботи та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості щодо апробації результатів дослідження, публікацій, в яких викладено основні положення роботи.

Будь-яка сучасна держава, що обрала своїм шляхом європейську інтеграцію та спільне життя в умовах глобалізованого, цивілізованого та безпечного світу, зобов'язана реалізовувати будь-який свій потенціал та приводити всі можливі механізми боротьби зі злочинністю. Увага науковців, тривалий час прикута до питання боротьби зі злочинністю, навіть враховуючи те, що офіційні її показники дедалі меншають. Ефективність боротьби зі злочинністю прямопропорційно обумовлена існуючим рівнем наукового осмислення відповідної проблеми з точки зору різних галузей права.

Одним із найбільш критичних видів злочинності є злочинність неповнолітніх. Поряд із цим, значні економічні проблеми, дестабілізація політичного стану країни її низька інвестиційна привабливість відіграють нищівну роль в процесах боротьби із злочинністю. Чітко підтверджується статистикою, що найбільший відсоток, в структурі злочинності України складають злочини проти власності, а тенденція до зменшення їх кількості

обумовлена внутрішньоструктурними змінами її самої. Тобто, хоч цифрові показники злочинності поступово тануть, збитки яких зазнають потерпілі, рівень насильницької злочинності та кількість злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми поступово зростають, а способи вчинення відповідних діянь приголомшують своєю креативністю.

Зростає також частка насильницьких злочинів проти власності, чому сприяють вже зазначені обставини. Неповнолітні зазнають негативного впливу окремих груп соціуму також через повальну збіднілість населення, а психічна не сформованість створює підґрунтя для деформації особистості неповнолітнього, зміни системи його цінностей та призводить до не усвідомлення різниці між правовою та протиправною поведінкою.

В даному випадку, корислива мета та мотив у вчиненні злочинів проти власності неповнолітніми – одна з найбільш розповсюджених причин. Кількість злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми поступово зростає, а разом із тим урізноманітнюються способи їх вчинення.

В сучасному інформаційному світі, не обов'язково лізти в кишеню до потерпілого, щоб поцупити його кошти, або користуватись неухважністю в інших публічних місцях, щоб поцупити гаманець чи сумку. Сучасні інформаційні технології, дозволяють вчинити злочинні посягання на чуже майно не виходячи з-за комп'ютера, що підладнаний до інтернет-мережі.

В сучасному науковому просторі, хоч й існує значна кількість наукових напрацювань з питання протидії злочинності у сфері власності та заходи і засоби боротьби та попередження неповнолітньої злочинності, дане питання все ще потребує комплексного осмислення та аналізу.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи – на підставі наукових праць вчених різних галузей права та інших смежних наук, нормативно-правового підґрунтя функціонування механізму запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми, судової практики, що відображається у вироків українських судів та ухвалах слідчих суддів, а також офіційної зведеної статистики щодо кількості вчинених кримінальних правопорушень на території України встановити коло проблемних питань, що виникають в процесу запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми та розробити рекомендації, що можуть їх врегулювати.

Для досягнення мети окреслено такі завдання: – дослідити частку злочинів проти власності в структурі злочинності неповнолітніх в Україні, на підставі статистичних даних, а також кількісних та якісних показників злочинів; – проаналізувати поняття, зміст, форми (види) злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми, з'ясувати сутність кіберзлочинів в даному контексті; – розглянути існуючі підходи до класифікації злочинів, на підставі усталеної конструкції виділити специфічні кримінально-правові ознаки та провести класифікацію злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми; – вивчити проблемні питання кваліфікації злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми за матеріалами судової практики; – охарактеризувати сучасний стан та тенденції злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми на території України, та визначити фактори що на неї впливають; – з'ясувати структурні особливості неповнолітньої особи, яка вчиняє злочини проти власності; – проаналізувати сутність процесу детермінації злочинності, виділити детермінанти злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми; – визначити загально-соціальні та кримінально-правові заходів щодо протидії злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми та запропонувати можливі шляхи їх вдосконалення; – дослідити шляхи вдосконалення кримінального провадження щодо неповнолітніх, які вчинили злочини проти власності (на прикладі функціонування ювенальної юстиції та інституту пробацій, щодо неповнолітніх).

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають в результаті вчинення неповнолітніми злочинів проти власності.

Предмет дослідження – злочини у сфері власності, що вчиняються неповнолітніми, питання запобігання їм.

Наукова новизна результатів комплексного дослідження зазначеного питання полягає у тому, що дисертація є першим в Україні дослідженням, присвяченим аналізу запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми.

Особистий внесок автора в розвиток відповідно вказаного напрямку в рамках науки кримінального права та кримінології полягає в обґрунтуванні найбільш суттєвих положень відносно визначення фундаментальних понять та категорій, уточнення сутності та структури злочинності неповнолітніх у сфері власності та шляхи запобігання їй, які відображені в наступному.

Вперше: – комплексно досліджено систему запобігання та протидії злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми з урахуванням наукових підходів, у тому числі з різних галузей та наук, а також практичних матеріалів, що відображають фактичний рівень злочинності; – запропоновано авторське тлумачення особи неповнолітнього злочинця, що вчиняє злочини проти власності, як особи, віком від 14 до 18 років, що в результаті психологічної деформації та в умовах конфлікту із загальноприйнятими соціальними цінностями, ігноруючи інститут права власності вчиняє заволодіння майном чужої особи; – аргументовано, що серед тенденцій злочинності неповнолітніх у сфері власності слід виокремити наступні: 1) збільшення злочинів, що вчиняються за допомогою комп'ютерних пристроїв (так звана «кіберзлочинність проти власності»), що утворилась через глобалізацію. (тобто розширення меж транснаціональної злочинності в результаті глобалізаційних процесів); 2) значне розширення частки злочинів, що вчиняються неповнолітніми особами (так зване «омолодження злочинності»).

Удосконалено: – поняття злочинності як деструктивної (для конкретного суспільства) діяльності окремих осіб чи їх груп на певній конкретній території, що чітко визначена законодавцем як така, за яку передбачається покарання; – твердження про те, що не лише питання криміналізації суспільно-небезпечних посягань нової формації є основним, оскільки ступінь суспільної небезпечності кожного окремого діяння, перш за все, може вказати на можливі підходи до класифікації злочинів у групах, що дасть змогу отримати об'єктивну інформацію щодо необхідності пеналізації чи депеналізації тих чи інших діянь, або ж існуватиме можливість отримання підстав для запровадження додаткових критеріїв кваліфікації конкретних злочинів.

Набули подальшого розвитку: – твердження про те, що сутністю та основними напрямками протидії злочинності неповнолітніх в Україні є створення позитивної, соціально схвалюваної діяльності неповнолітньої особи, закладення до її свідомості вірної, суспільно сприйнятої системи розуміння того, що таке злочин та формування у особи нетерпимості до їх вчинення допоможе запобігти деформації підлітка та забезпечить його від долучення до злочинної діяльності, а також здійснення виховного впливу у разі якщо особа вже вчинила злочин; – думка про те, що континентальна модель ювенальної юстиції є найбільш об'єктивною по відношенню до неповнолітнього. Даною моделлю не передбачено застосування суворих запобіжних заходів, поміщення неповнолітнього в атмосферу злочинного світу (на період, наприклад тримання під вартою), оскільки це може негативно вплинути на можливість ефективної, швидкої та остаточної ресоціалізації такої особи. Саме дану модель, на наше переконання слід використовувати під час формування політики в даному питанні; – напрями та необхідність модернізації судової ланки, в контексті реалізації механізму ювенальної юстиції, оскільки з огляду на кількість справ, які розглядаються місцевими судами, питання

індивідуального підходу до кожного неповнолітнього, якому потрібні допомога, не постає взагалі.

Дозвольте на цьому закінчити. Дякую за увагу!

По закінченню доповіді присутніми були поставлені такі запитання:

Професор кафедри національної безпеки Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, кандидат юридичних наук, доцент Тимошенко Ю.П.: За якими критеріями на Вашу думку доцільно розмежовувати злочини проти власності, що вчиняються неповнолітніми?

Відповідь: Дякую за питання! Злочини проти власності, що вчиняються неповнолітніми можна розмежовувати наступним чином: за ступенем суспільної небезпечності – невеликої тяжкості; середньої тяжкості; тяжкі; особливо тяжкі; за характером вчинення – насильницькі та не насильницькі; за сутністю вчиненого – корисливі (пов'язані із заволодінням майна для себе та пов'язані із заволодінням майна для інших осіб) та не корисливі.

Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, кандидат юридичних наук, доцент Алієва-Барановська В.М.: Який найпоширеніший спосіб вчинення злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми?

Відповідь: Дякую за запитання. Більшість злочинів проти власності, вчиняється неповнолітніми таємним способом, а якщо діяння і носить ознаки грабежу, особа, що його вчинили частіше зникає з місця вчинення правопорушення, а ніж вступає у відкрите протистояння. Поряд із цим, існує проаналізована судова практика у справах щодо розбоїв, характерним для яких є нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, здебільшого групами неповнолітніх віком від 16 до 18 років, або із застосуванням знарядь вчинення злочину, наприклад ножів, бучок, кийків, обрізків залізних труб та інших предметів, що можуть, за умови не цільового використання становити загрозу для оточуючих.

Професор кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, кандидат філософських наук Медвідь Ф.М.: Яка основна причина девіантної поведінки неповнолітньої особи, яка вчиняє злочини проти власності?

Відповідь: Дякую за запитання. Основною причиною девіантної поведінки неповнолітньої особи та вчинення нею злочинів, виступає емоційна, психологічна та моральна не сформованість, що в силу специфіки віку особи помножується на агресивну реакцію до життєвих настанов старших осіб та спричиняє неадекватну реакцію на проблемні ситуації.

Професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук Іскендеров Ельчин Фірдовс огли: Якими на сьогодні є тенденції злочинності, що вчиняється неповнолітніми у сфері власності?

Відповідь: Дякую за запитання. Тенденції неповнолітньої злочинності проти власності є досить негативними, а підґрунтям для таких трансформацій, виступають декілька факторів, проте, на нашу думку, серед тенденцій злочинності неповнолітніх у сфері власності слід виокремити наступні: 1) збільшення злочинів, що вчиняються за допомогою комп'ютерних пристроїв (так звана «кіберзлочинність проти власності»), що утворилась через глобалізацію. (тобто розширення меж транснаціональної злочинності в результаті глобалізаційних

процесів); 2) значне розширення частки злочинів, що вчиняються неповнолітніми особами (так зване «омолодження злочинності»). Пропаганда застосування комп'ютерних технологій до вчинення злочинів проти власності неповнолітніми може створити внутрішню загрозу як економічному, інформаційному так і культурному чи правовому стабільному клімату країни. Поряд із цим, безмежність та фактична безконтрольність інтернету, дає можливість та умови для створення великої кількості організованих груп неповнолітніх осіб, що володіючи належними знаннями в сфері інтернет-технологій можуть здійснювати різні шахрайські дії, або, наприклад атаки на сервери банків у нічний час доби чи іншим способом приховавши свої дії до моменту фактичного заволодіння коштами установи, а потім з такою ж таємністю приховувати вчинення свого правопорушення. Має місце також омолодження злочинності, навіть неповнолітньої, оскільки відповідно до статистичних даних, що було проаналізовано у 1 розділі даного дослідження, особи віком від 14 до 16 років зважаються на злочини, які ще 5 років тому, вчинялись лише особами 17-18 років, що є досить негативною тенденцією.

Завідувач кафедри національної безпеки Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук, доцент Гордієнко С.Г.: Які основні напрями протидії злочинності неповнолітніх в Україні Ви можете виокремити?

Відповідь: Дякую за запитання. Основними напрямками протидії злочинності неповнолітніх в Україні є створення позитивної, соціально схвалюваної діяльності неповнолітньої особи, закладення до її свідомості вірної, суспільно прийнятої системи розуміння того, що таке злочин та формування у особи нетерпимості до їх вчинення допоможе запобігти деформації підлітка та убезпечить його від долучення до злочинної діяльності, а також здійснення виховного впливу у разі якщо особа вже вчинила злочин.

Загально-соціальним запобіганням злочинності неповнолітніх є комплекс заходів, що здійснюються державними органами, громадськими організаціями та іншими суб'єктами по відношенню до неповнолітніх осіб з метою зменшення протиріч і стабілізації соціально-економічних, політичних, морально-психологічних, правових відносин у державі і суспільстві.

Кримінально-правовим запобіганням злочинності неповнолітніх є система спеціальних органів державної влади, які функціонують з метою здійснення впливу на криміногенні фактори, а також встановлення причин та умов вчинення злочинів неповнолітніми та вжиття заходів щодо їх усунення.

Дана система органів передбачає комплексний підхід до запобігання, а також подолання та боротьби зі злочинністю неповнолітніх в Україні, оскільки без створення відповідної системи та визначення напрямів розвитку даного інституту не являється можливим здійснення заходів запобігання злочинності неповнолітніх. В свою чергу, взаємообумовленість функціонування зазначених інститутів, без сумніву є основним критерієм їх ефективності, оскільки лише комплексний підхід дає можливість ефективного запобігання злочинності неповнолітніх.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник -професор кафедри національної безпеки Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, кандидат юридичних наук **Колос Ольга Валеріївна:**

Характеризуючи здобувачку та дисертаційне дослідження маю зазначити, що актуальність проведеного дослідження не викликає ніякого сумніву. Британська Олена Володимирівна написала дисертаційну роботу на досить складну і недостатньо вивчену проблему. Під час написання дослідниця самостійно і творчо працювала над дослідженням, ґрунтовно опрацювала великий масив літератури (308 джерел). Саме тому хочу відзначити, що як

дослідниця, здобувачка зарекомендувала себе як дуже наполегливий науковець.

У дисертаційному дослідженні в першу чергу правильно сформульована наукова проблема і, відповідно, правильно побудована система роботи. Дисертація має зв'язок із напрямками наукових досліджень, у роботі використано цілком достатнього для висвітлення проблеми нормативно-правового та наукового матеріалу. Надзвичайно потужною є емпірична база.

Наукова новизна одержаних результатів відповідає вимогам, які висуваються МОН України до дисертації, у роботі висунуто і обґрунтовано низку положень, нових у концептуальному плані та важливих для юридичної практики.

Позитивним є те, що дисертація за характером і змістом досліджених питань є комплексним теоретико-правовим дослідженням нормативно-правового підґрунтя функціонування механізму запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми, судової практики, що відображається у вироках українських судів та ухвалах слідчих суддів, а також офіційної зведеної статистики щодо кількості вчинених кримінальних правопорушень на території України проблемних питань, що виникають у процесі запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми, та розробка рекомендацій, що сприятимуть їх урегулюванню.

Індивідуальний план здобувачкою ступеня доктор філософії Британською О.В. виконано в повному обсязі. Вважаю, що Британська О.В. цілком сформувалася як науковець, підтвердженням чого є не тільки дисертаційна робота, а й численні публікації, надруковані у фахових виданнях України. Дослідниця брала активну участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Робота виконана з додержанням усіх вимог щодо написання робіт такого рівня. Прошу членів спеціалізованої вченої ради підтримати здобувачку. Дисертаційну роботу «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми» рекомендую до захисту і вважаю, що її авторка – Британська Олена Володимирівна – заслуговує присвоєння ступеню доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після відповідей на запитання та зауваження було надано слово рецензентам роботи:

Завідувач кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук, доцент Муравйов К.В.: На сьогоднішній день законодавча база, яка регулює суспільні відносини у даній сфері продовжує залишатися недосконалою, а тому її поліпшення є своєчасним і вкрай необхідним.

Постановка мети і низки завдань дослідження Британської Олени Володимирівни свідчить про актуальність теми дослідження та об'єктивну необхідність комплексного вивчення теоретичних і практичних питань, що стосуються запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми.

З огляду на вищевказані аргументи, дисертаційне дослідження Британської Олени Володимирівни на тему: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми» відрізняється високою практичною і теоретичною актуальною значимістю, є завершеним, концептуально визначеним науковим дослідженням, що відповідає паспорту спеціальності 081 «Право» та може бути рекомендована до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді.

Завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук, професор Заросило В.О.: Структурно дослідження побудоване логічно, розділи і підрозділи

взаємопов'язані між собою. Мета і завдання, визначені авторкою у вступі, знайшли відображення у змісті дослідження.

Тема дисертації Британської Олени Володимирівни на тему: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми» є дійсно актуальною. Ознайомлення з дисертацією дає підстави стверджувати, що робота містить певні необхідні для такого дослідження компоненти – опис методології пізнання наукової проблеми, критичний аналіз досягнень попередніх дослідників цієї та суміжних проблем, емпіричну базу, апробацію результатів дослідження.

Дисертація відповідає паспорту спеціальності і є сучасним актуальним дослідженням.

Загалом дослідження Британської Олени Володимирівни на тему: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми» є завершеним, концептуально визначеним науковим дослідженням, що відповідає паспорту спеціальності 081 “Право” та може бути рекомендоване до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Заступник завідувача кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, кандидат юридичних наук, доцент Леоненко І.В.: Автореферат та дисертація виконані на належному рівні та свідчать про зростання здобувачки як науковця. Результати дослідження можуть бути використані в подальших наукових розробках з цієї проблематики, у навчальному процесі, підготовці посібників, враховані у ході подальшого удосконалення чинного законодавства України з питань запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми. Тому я підтримую позиції рецензентів рекомендувати роботу до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук, доцент Капля О.М.: Хотів би підтримати попередніх виступаючих. Актуальність запропонованого дослідження в умовах сьогодення не викликає сумнівів, питання, які були розглянуті, підтверджують необхідність звернення до проблем, які були обрані.

Дане наукове дослідження може бути рекомендоване до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Професор кафедри національної безпеки Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук, професор Стрельбицький М.П.: Дисертація Британської Олени Володимирівни на тему: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми» є самостійною, завершеною, комплексною науковою працею, у якій обґрунтовується ціла низка наукових положень та висновків, нових у теоретичному плані й важливих для юридичної практики.

Вважаю, що робота може бути рекомендована до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 “Право”.

Професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Черноус Ю.М.: Дисертація Британської Олени Володимирівни на тему: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми», яку представлено на здобуття наукового ступеня доктора філософії, містить в собі нові наукові висновки і рекомендації, що мають істотне науково-прикладне значення для кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи, оперативно-розшукової діяльності та відповідає вимогам п. 9, 11, встановленим постановою

Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями), і містить результати проведених власних досліджень.

Структура дисертації, логіка і послідовність розгляду питань, рівень аргументованості основних положень і висновків, форма викладення матеріалу та оформлення дослідження, його бібліографічний апарат відповідають існуючим вимогам, які представляються до такого роду дисертаційних досліджень.

Емпірична база є репрезентативною. Робота пройшла апробацію, про що свідчать відповідні акти впровадження дисертаційного дослідження.

Загальні висновки роботи показують ступінь вирішеності проблеми, її наукову новизну, відповідають завданням, що були поставлені. Автореферат і публікації автора відповідають змісту дисертації.

За цих підстав робота може бути рекомендована до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Професор кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук Веклич В.О.: Автореферат дисертації відповідає встановленим вимогам, як і зміст опублікованих за темою робіт. Висловлювання характеризуються чіткістю побудови конструкцій, логічністю зроблених висновків, належним рівнем і доцільністю пропозицій по запобіганню злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми.

Структура дисертації є логічною, розділи та підрозділи взаємопов'язані між собою метою дослідження, що свідчить про належний підхід до вирішення поставлених завдань. Дисертація Британської Олени Володимирівни на тему: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми» є самостійною, завершеною, комплексною теоретико й практично значимою науковою роботою, що може бути рекомендована до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, кандидат юридичних наук, доцент Алієва-Барановська В.М.: Я позитивно оцінюю представлену на наш розгляд роботу. В дисертації правильно окреслено коло завдань дослідження та правильно обрані їх методи. Тема дослідження є надзвичайно актуальною, дисертанткою при написанні роботи опрацьовано значний обсяг літератури, вивчено статистичні дані, окремі положення дисертації підкріплюються прикладами з практики. Результати дослідження впроваджено в практичну діяльність, науково-дослідну сферу та освітній процес. Автореферат і подані праці відображають зміст основних положень дисертації.

Виконана Британською Оленою Володимирівною робота відповідає встановленим вимогам Порядку присудження наукових ступенів за спеціальністю 081 “Право”.

Узагальнюючи висловлені у процесі обговорення дисертації думки, **голова міжкафедрального семінару професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор юридичних наук, професор Кислий А.М.** звернув увагу присутніх на актуальність теми, наголосив на теоретичному та практичному значенні результатів дослідження. Він підкреслив, що виконана робота відповідає вимогам ДАК України до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії і за підсумками обговорення може бути рекомендована до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю за спеціальністю 081 “Право”.

Після обговорення дисертаційного дослідження аспірантка Міжрегіональної академії

управління персоналом Британська Олена Володимирівна висловила подяку за об'єктивну оцінку її дисертаційної роботи, за висловлені рекомендації та побажання, слухні професійні поради, що сприяли удосконаленню змісту та форми дисертації, які у подальшому будуть керуючою основою у науковій роботі.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий

ВИСНОВОК

щодо дисертаційного дослідження Британської Олени Володимирівни за темою:

«Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми»

Дисертаційне дослідження Британської Олени Володимирівни за темою: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 “Право”, є цілісною, завершеною науковою працею.

Актуальність теми. У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання та на підставі наукових праць вчених різних галузей права та інших суміжних наук, нормативно-правового підґрунтя функціонування механізму запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми, судової практики, що відображається у вироках українських судів та ухвалах слідчих суддів, а також офіційної зведеної статистики щодо кількості вчинених кримінальних правопорушень на території України встановлено коло проблемних питань, що виникають в процесі запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми та розробити рекомендації, що можуть їх врегулювати.

Вказано, що сучасна українська державність, знаходиться в процесі трансформації правової системи суспільства та переорієнтації механізмів державного управління на європейські цінності. Врахування основних вимог суспільства, в контексті даних процесів є безальтернативною вимогою. Одним із показників демократичності держави є рівень захищеності всіх суб'єктів, які мають юридичне відношення до останньої, а питання боротьби та запобігання злочинності в даному контексті є найбільш пріоритетними.

Звернуто увагу, що злочинність за своєю суттю не є однорідним явищем. Її поняття, ознаки, система та механізми взаємодії є предметом дослідження багатьох вчених, оскільки саме через розуміння даних процесів, можливий розвиток напряму запобігання їй. Запобігання ж злочинності, є основним напрямом в даному контексті, оскільки виступає найбільш небезпечним способом (без нанесення шкоди окремим особам) забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Охорона і захист прав і свобод людини і громадянина є найбільш актуальним питанням сьогодення. Сучасна Україна, що обрала своїм шляхом євроінтеграцію, має широкий спектр суб'єктів запобігання злочинності, що формують відповідну національну систему. Проте, питання запобігання злочинності також є досить широким. Злочинність, що має багато різновидів та класифікується за багатьма критеріями, найбільш високу суспільну небезпечність, на нашу думку, носить у вигляді злочинності неповнолітніх.

Констатовано, що злочинність неповнолітніх постає наріжним каменем у загальній злочинності, оскільки має певні особливості, а заходи запобігання їй, певною мірою можуть відрізнятися від загальних. Поряд із цим, висока суспільна небезпечність даного виду злочинності полягає також і в довготривалості нанесення шкоди всьому суспільству, оскільки вчиняючи той чи інший злочин, неповнолітня особа не лише завдає шкоди безпосередньо особі, а й залишає державу і суспільство без потенційно корисного соціального елемента, який здатний дати поштовх до розвитку та прогресувати самостійно. Проте, вказано, що теоретичне осмислення відповідного питання, є не достатньо широким та потребує детального теоретичного осмислення.

На підставі проаналізованих наукової та навчальної літератури, а також статистичної інформації з офіційних джерел, аргументовано, що злочинністю є деструктивна (для конкретного суспільства) діяльність окремих осіб чи їх груп на певній конкретній території, що чітко визначена законодавцем як така, за яку передбачається покарання.

Крім того зроблено висновок, що найбільш розповсюдженою категорією злочинів – є злочини проти власності, поряд із цим, не зважаючи на тенденцію зменшення кількості правопорушень, поступово зростає частка вчинюваних злочинів неповнолітніми, тобто трансформується з кількісного в якісний показник, а це дає підстави для проведення подальших розвідок в даному науковому напрямі.

Вказано, що в структурі неповнолітньої злочинності, на сьогоднішній день в найбільшу частку (30%), складають злочини проти власності.

Проаналізовані дані, щодо виокремлення форм вчинення злочинів проти власності, що найбільше розповсюджені серед неповнолітніх, дали змогу стверджувати, що як крадіжка, грабїж так і розбій чи шахрайство можуть вчинятись у різноманітних формах, проте враховуючи особливості кваліфікації слід підкреслити ряд особливих ознак. Зокрема, кримінальними правопорушеннями проти власності, що вчиняються неповнолітніми є спектр визначених Кримінальним кодексом України діянь, що вчиняються неповнолітніми суб'єктами відповідних злочинів та мають на меті позбавити права власності осіб, в будь-якому його прояві. Разом з тим найбільш розповсюдженою формою вчинення злочинів проти власності, з урахуванням тенденції до комп'ютеризації суспільства та переведення реальних грошей та активів у інтернет-еквівалент, є вчинення майнових злочинів із застосуванням комп'ютерних пристроїв.

З'ясовано, що серед форм вчинення крадіжок, найбільш розповсюдженим є заволодіння майном осіб, що втратили пильність, чи вчинення кишенькових крадіжок, поряд із цим, зростає частка злочинів, що вчиняються за допомогою заволодіння інформації про облікові дані інтернет-акаунтів у банках чи на торгових майданчиках.

Констатовано, що злочинність модернізується в своїх проявах, а саме тому, на підставі наведених прикладів, необхідно своєчасно вносити зміни до законодавства в частині криміналізації певних діянь чи розширенні можливих способів учинення дійсних складів злочинів, оскільки розмаїття видів та форм злочинів, що можуть бути вчинені за допомогою комп'ютерної техніки розширюється щодня.

Сутність категорії кримінально-правових ознак кримінальних правопорушень загалом та проти власності, зокрема, що вчиняються неповнолітніми, (до них відносяться такі: суспільну небезпечність, протиправність, що включає караність та винність, а поряд із цим, було досліджено особливості суб'єкта кримінального правопорушення проти власності, що вчиняється неповнолітньою особою).

Акцентовано увагу, що не лише питання криміналізації суспільно-небезпечних посягань нової формації є основним, поряд із цим слід зазначити, що ступінь суспільної небезпечності кожного окремого діяння, перш за все, може вказати на можливі підходи до класифікації злочинів у групах, наприклад серед майнових злочинів, критерій суспільної небезпечності (шляхом виокремлення ознак насильницького/не насильницького вчинення злочину та ін.) дасть змогу отримати об'єктивну інформацію щодо необхідності пеналізації чи депеналізації тих чи інших діянь, або ж існуватиме можливість отримання підстав для запровадження додаткових критеріїв конкретних злочинів та ін.

Доведено, що питання кваліфікації злочинів проти власності, що вчиняються неповнолітніми є досить серйозним з огляду на необхідність врахування всіх ознак правопорушення вчиненого особою та об'єктивного, точного та повного їх порівняння із визначеними у Кримінальному кодексі України положеннями. Найпоширенішим та

загально визнаним є розуміння кваліфікації злочинів як встановлення та юридичного закріплення точної відповідності між ознаками вчиненого діяння і ознаками складу злочину, передбаченого кримінально-правовою нормою.

Вказано, що тенденціями злочинності, що вчиняється неповнолітніми у сфері власності є стійка, системна та впорядкована група взаємопов'язаних закономірностей, що корегують спрямованість відповідного виду злочинності. Пияцтво, жага до самореалізації, не свідома адаптація в окремії, криміногенній ланці суспільства, намагання здобути авторитет у підлітковій спільності, а також не компетентність та відсутність життєвого досвіду (тобто розуміння, до чого саме може привести дане діяння), можуть бути тими факторами, які штовхають неповнолітніх на вчинення злочинів проти власності. Застосування комп'ютерних технологій в якості знаряддя вчинення злочинів проти власності, значно підвищує їх суспільну небезпечність, створює нові способи вчинення відповідних злочинів, спрощує сам процес їх скоєння та, дає можливість вчиняти такі правопорушення, знаходячись далеко від місця вчинення злочину.

Констатовано, що значне омолодження злочинності, навіть неповнолітньої, також виступає вагомим фактором, оскільки відповідно до статистичних даних, що було проаналізовано у 1 розділі даного дослідження, особи віком від 14 до 16 років зважаються на злочини, які ще 5 років тому, вчинялись лише особами 17-18 років, що є досить негативною тенденцією.

Доведено, що основною причиною девіантної поведінки неповнолітньої особи та вчинення нею злочинів, виступає емоційна, психологічна та моральна не сформованість, що в силу специфіки віку особи помножується на агресивну реакцію до життєвих настанов старших осіб та спричиняє неадекватну реакцію на проблемні ситуації. Особистістю злочинця є комплекс ознак морально-духовного, соціально-психологічного та фізіологічного походження, що виступають індивідуальними детермінантами злочинної поведінки конкретної особи. Біофізіологічні ознаки особистості неповнолітнього злочинця в сфері власності здебільшого не є надто індивідуальними, оскільки майже не відрізняються від інших видів неповнолітньої злочинності, проте такими є: стать; вік; стан здоров'я; особливості фізичної статури. Поряд із цим, до соціально-демографічних слід віднести ті, що безпосередньо встановлюють статус неповнолітньої особи в соціумі, її походження, та інші фактори, а саме: освіта; соціальне походження і становище; до важливих факторів ознак також слід віднести рід занять, національну приналежність, матеріальну забезпеченість, приналежність до сільського чи міського населення.

Звернуто увагу на необхідності модернізації судової ланки, в контексті реалізації механізму ювенальної юстиції, оскільки з огляду на кількість справ, які розглядаються місцевими судами

питання індивідуального підходу до кожного неповнолітнього, якому потрібні допомога, не постає взагалі.

Ключові слова: злочин, власність, неповнолітня особа, злочинець, запобігання, ювенальна юстиція.

Характеристика особистості здобувача.

Британська Олена Володимирівна народилася 21 серпня 1995 року в місті Жмеринка, Вінницької області. 2001-2012 рр навчалася в загальноосвітній школі 1-3 ступенів № 4 міста Жмеринки, Вінницької області. 2012-2018 рр. Навчалася в Національному університеті «Одеська юридична академія» в інституті прокуратури і слідства. 2017-2018 рр. працювала секретарем судових засідань Вінницького міського суду Вінницької області. З 2018 року навчалася в аспірантурі Міжрегіональної академії управління персоналом. З 2018 року працює викладачем кафедри управління безпекою працездатності та антикорупційної діяльності Міжрегіональної академії управління персоналом. З січня 2019 по листопад 2019 працювала головним спеціалістом відділу контролю за ефективністю використання державного майна та моніторингу фінансової діяльності підприємств управління моніторингу та контролю Головного управління майна та ресурсів.

З листопаду 2019 року працює головним спеціалістом відділу організаційного забезпечення діяльності Генерального прокурора управління організаційного забезпечення діяльності керівництва Департаменту інформаційно-аналітичного та організаційного забезпечення, контролю виконання та перевірок стану організації прокурорської роботи Генеральної прокуратури України.

Оцінка мови та стилю дисертації. Мова і стиль дисертації та автореферату відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Зміст дисертації відповідає науковій спеціальності 081 «Право».

Відповідність дисертації нормативним встановленим вимогам та можливість подання їх до захисту.

Дисертація відповідає вимогам п.п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, та може бути рекомендована до попереднього розгляду та запису в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

У результаті експертизи дисертації Британської Олени Володимирівни та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок щодо дисертаційного дослідження Британської Олени Володимирівни за темою: «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною придатністю здобутих результатів дисертація Британської Олени Володимирівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам п.п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567.

3. Рекомендувати подати дисертацію Британської Олени Володимирівни за темою «Запобігання злочинам проти власності, що вчиняються неповнолітніми», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» до попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 31; проти – немає; утримались – немає.

Голова розширеного міжкафедрального семінару – професор кафедри правохоронної та антикорупційної діяльності, доктор юридичних наук, професор

Секретар розширеного міжкафедрального семінару

Анатолій Кирилий

Аліна Коломієць